

Studieplan for Tysk 1 for grunnskolelærerutdanning 5-10 (30 studiepoeng) (Høst 2012)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 30

Studiets varighet: ½ år

Undervisningsspråk: Tysk

Studiested: Halden.

Kontakt

Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Innholdsfortegnelse

- Informasjon om studiet
- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Jobb og videre studier
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Informasjon om studiet

Studiet er et valgfag i Grunnskolelærerutdanningen 5-10. Studiet tar sikte på å gi en solid basis for å arbeide som tysklærer i den moderne skolehverdagen. Den språklige, geografiske og kulturelle nærheten mellom det tyskspråklige området og Norge gir tysklærere spesielle muligheter for å tilrettelegge for fruktbar undervisning med relativt rask progresjon. Den språklige nærheten gjør at elevene fort oppnår en viss grad av reseptive ferdigheter og også blir i stand til å bruke tysk aktivt. Det er på denne måten et språk man kan oppnå relativt høy kompetanse i, selv innenfor begrensede tidsrammer.

Hva lærer du?

Studiets læringsutbytte

Kunnskap:

Studentene har kjennskap til grunnleggende språkstrukturer i tysk og kunnskaper om kultur og litteratur i tyskspråklige land med særlig vekt på dagligliv, skikker, sentrale tradisjoner og tenkemåter.

De har kunnskaper om ulike metoder innenfor fremmedspråksdidaktikk, innsikt i språklæringsteorier, spesielt med henblikk på hvordan barn og unge lærer fremmedspråk, og kjennskap til ulike læringsressurser som brukes i opplæringen.

De kan tematisere disse kunnskapene når de formidler tysk til elever på ulike trinn, slik at det oppstår undervisningssituasjoner som er tilpasset elevgruppene, skaper samhandling mellom elever og lærere, og dermed også fruktbare språkbrukssituasjoner.

Ferdigheter:

Studentene behersker grunnleggende tysk aktivt, framfor alt muntlig, men også skriftlig.

De kan forstå forskjellige typer autentiske tyske tekster av større omfang.

De er i stand til å planlegge, tilpasse, gjennomføre og vurdere undervisning i tysk språk og tyskspråklig kultur på 5.-10. trinn og bruke aktuelle digitale verktøy i en slik sammenheng.

Studentene kan bruke læringsressurser som f. eks. barne- og ungdomslitteratur og audiovisuelle medier og utnytter den morsmålskunnskapen, engelskkunnskapen og generelle språkkunnskapen elevene har, i prosessen med å lære tysk.

Generell kompetanse:

Studentene kan finne og utvikle relevante læringsressurser og nyttiggjøre seg disse på en hensiktsmessig måte både for egen læring og i formidlingssituasjoner.

De kan legge til rette for varierte og tilpassede læringsaktiviteter som fremmer utvikling av muntlig samhandling, lytting, tale, lesing og skriving.

Opptak

Ingen krav ut over opptakskravet til Grunnskolelærerutdanningen 5-10.

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhold

Undervisning gis ved HiØ, studiested Halden. For studenter fra andre læresteder vil den være nettbasert, ev. med samlinger. For undervisningsformer og -innhold, se emnebeskrivelsene. Studiet har praksis på barne- og/eller ungdomstrinnet, se ellers under «Praksis».

Studiet består av følgende emner (se de enkelte emnebeskrivelsene under):

- Å bli tysklærer, innføringsemne (15 studiepoeng, høstsemester)
- Å bli tysklærer, fortsettelsesemne (15 studiepoeng, vårsemester)

Fortsettelsesemnet bygger på og viderefører kompetansen studentene har tilegnet seg i innføringsemnet.

Praksis:

Praksis skal gi studentene anledning til å planlegge og gjennomføre undervisning tilpasset elevenes nivå og bakgrunn. Studentene skal trene på å være språk(bruks)modeller, øve på å formidle tyskkunnskaper og -ferdigheter både direkte og indirekte, og slik skape trygge og utviklende undervisningssituasjoner, der det trekkes inn ulike ressurser, bl. a. digitale verktøy, autentiske tekster og annet autentisk materiale. Praksisen skal bidra til å videreutvikle studentenes egne praktiske språkferdigheter og evne til målrettet språkbruk.

Praksis er organisert i henhold til gjeldende praksisplan.

Organisering og læringsformer

All undervisning foregår på tysk. Den er organisert som seminar-, gruppe- og prosjektarbeid der digitale verktøy inkl. nettressurser brukes aktivt. Det legges opp til studentaktiv læring med et klart profesjonsrettet siktemål. Undervisningen er ikke obligatorisk, men det er en stor fordel å følge den regelmessig og delta aktivt, da læringsformene baserer seg på at studentene bidrar.

Bruk av bibliotek

Biblioteket organiserer og bidrar til studentenes informasjonskompetanse, det vil si evnen til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant faglig informasjon. I tillegg til personlig service, får studentene biblioteksundervisning, der målsettingen er at de skal kunne søke i norske og utenlandske informasjonskilder og kunne vurdere kvaliteten på informasjonen. Biblioteket tilbyr også undervisning i referanseteknikk. Bruk av biblioteket er integrert i undervisningen.

Bruk av IKT

Digitale verktøy er integrert i studiet (se nærmere under enkeltemner).

Likestillingsaspekt

Både ved utvalg av pensumlitteratur, bruk av cases og eksempler søker man å ivareta likestillingsaspektet på beste måte. I emner i litteratur og kultur blir det lagt spesiell vekt på å formidle et perspektiv som bygger på forståelse av etnisk og kulturelt mangfold.

Praksis

Praksisperioder ved skoler organiseres av avdeling for lærerutdanning. Studentene får ferdighetstrening gjennom praksisperioden.

Forsknings- og utviklingsarbeid

Undervisning og veiledning i studiet skal være forskningsbasert, knyttet til utviklingsarbeid i privat og offentlig virksomhet, og gi oppdatert og bred kunnskap. Studentene skal få innsikt i nyere utviklingstrekk i fagområdet, de skal få kildekompetanse, og bli øvd i kritisk tenkning.

Internasjonalisering

Det tilbys studieopphold ved Universitetet i Kiel. Studieoppholdet er ikke obligatorisk.

Evaluering av studiet

For å kunne tilby en aktuell og relevant utdanning av god kvalitet er vi avhengige av studentenes tilbakemeldinger og at hver enkelt student deltar i evaluering av studiene. Dette studieprogrammet blir jevnt evaluert for å sikre og utvikle kvaliteten i programmet:

- HiØs studiekvalitetsutvalg gjennomfører årlig en evaluering av studiekvaliteten ved et utvalg av skolens studieprogrammer (kalt EVA2)
- Det enkelte fagmiljø har ansvar for å etablere faste og allment kjente evalueringsrutiner på emnenivå (kalt EVA3). Se emnebeskrivelse for detaljer.

Tilbakemelding underveis

Tilbakemelding gis i dialog med studentene både gjennom underveisveiledning og ved vurdering av arbeider og praksis.

Vurdering

Studentene vurderes ut fra mappearbeider og avsluttende samtale ev. i gruppe. Se den enkelte emnebeskrivelsen for mer informasjon.

Karakterskalaen har fem trinn, fra A til E, for bestått. Karakteren F betyr ikke bestått. Unntaksvis brukes vurderingsuttrykket bestått/ikke bestått, og dette vil i så fall framgå av emnebeskrivelsen.

I emner der vurderingen består av flere elementer og det settes en samlet helhetlig karakter, må kandidaten ved ikke bestått eksamen ta alle deler på nytt. Det vises også til HiØs forskrifter og reglementer for eksamen.

Litteratur

Litteraturlister som er publisert for emner frem i tid kan bli oppdatert foran hvert semester. Oppdatert litteraturliste vil være tilgjengelig i emnebeskrivelsene ved semesterstart.

Jobb og videre studier

Studiet kan tas som en del av Grunnskolelærerutdanning for 5.-10. trinn og gir undervisningskompetanse i tysk.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Dekan Stein Haugom Olsen 24.05.2011

Studieplanen er revidert

Studieleder Sverre Vesterhus, 16.03.2012

Studieplanen gjelder for

2012-2013

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2012

Obligatoriske emner

SFTG510110

Å bli tysklærer, innføringsemne

15 stp

Vår 2013

Obligatoriske emner

SFTG510210

Å bli tysklærer, fortsettelsesemne

15 stp

SFTG510110 Å bli tysklærer, innføringsemne (Høst 2012)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Studiested: Halden

Undervisningsspråk: Tysk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Tysk 1 for grunnskolelærerutdanning 5-10*.

Undervisningssemester

Høstsemester.

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskaper

Studentene har kunnskaper om tysk uttale og intonasjon og grunnleggende kjennskap til tysk morfologi. De har kunnskaper om dagligliv og skikker i tysktalende land. Studentene har kunnskaper om hvordan digitale verktøy kan brukes til å bygge opp ferdigheter særlig i muntlig tysk. De kjenner til aktuell læreplan for fremmedspråk, det felleseuropeiske rammeverket for språk og sentrale læringsressurser som f. eks. aktuelle læreverker i tysk for mellom- og ungdomstrinnet.

Ferdigheter

Studentene kan kommunisere med god uttale og intonasjon. De har grunnleggende aktive ferdigheter i muntlig tysk og kan tilpasse disse til utvalgte kommunikasjonssituasjoner og -behov, bl.a. kan de på tysk gjøre rede for dagligliv og skikker både i tysktalende land og i norsk kultur. De kan planlegge, gjennomføre og vurdere undervisningsøkter på tysk tilpasset ulike elevgrupper.

Generell kompetanse

Studentene har innsikt i ulike innfallsporier til fremmedspåksdidaktikk, i ulike undervisningsmetoder for fremmedspråk og kunnskap om hvordan barn og unge lærer fremmedspråk. Studentene har også innsikt i vurdering av elevarbeider og elevprestasjoner.

Innhold

Emnet gir en grunninnføring i tysk fonetikk og intonasjon og hovedtrekkene i tysk morfologi sett fra et praktisk perspektiv. Dagligliv og skikker i tysktalende land tematiseres gjennom bruk av forskjellige typer tekster og media. Det legges stor vekt på oppøvelse av muntlig språkferdighet. Emnet tar for seg hvordan en med ulike elevgrupper kan arbeide med ferdighetstrening og kulturforståelse i forhold til disse temaene, samtidig som ulike læringsressurser presenteres.

Undervisnings- og læringsformer

Muntlig ferdighetstrening baseres til en stor grad på bruk av digitale verktøy og foregår i hovedsak i forhold til emnets temaer. Prosjektarbeid rettes mot produksjon av enkle læringsressurser gjennom bruk av digitale verktøy som åpner for samarbeidsformer.

Praksis

15 dager på høsten. Praksis administreres i samarbeid med Avdeling for lærerutdanning.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Ingen.

Eksamen

Mappevurdering og muntlig eksamen

Individuell mappe som dokumenterer studentenes aktivitet i emnet. I mappa vil det inngå både muntlige og skriftlige arbeider relatert til emnets temaer og til praksis. Mappen må være vurdert til bestått før studenten kan fremstille seg til muntlig eksamen.

Muntlig eksamen er en samtale (ca. 20-25 minutter), evt. i gruppe, omkring mappeoppgavene ved slutten av semesteret, der det i tillegg til faglig og didaktisk innhold legges vekt på studentenes muntlige kommunikasjonsferdighet. Hvis muntlig eksamen foregår som gruppesamtale, gis det likevel individuell karakter. Muntlig eksamen virker justerende på karakter for mappe, maksimalt ett trinn opp eller ned på karakterskala A-F.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- Midtsemesterevaluering/underveisevaluering
- Sluttevaluering

Resultatene behandles av

- Lærerguppe
- Studieleder
- Lokalt studiekvalitetsutvalg

Litteratur

Det tas forbehold om endringer før studiestart.

Reiten, Håvard: *Tysk grammatikk*. Oslo: Aschehoug (1995 eller senere)

Dreyer/Schmitt: *Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik*. Ismaning: Hueber (2000)

Lundemo, Frode: *Deutsche Phonetik*. Halden, siste utgave.

Krumm, Hans-Jürgen: Sprachenvielfalt im Deutschunterricht. Grundsätze und Beispiele. I: *Fremdsprache Deutsch*. 2 (1999)

Kerschbaumer, Markus: Kinder entdecken Sprache. I: *Babylonia* 2, 12-16.

Little, David: Den europæiske sprogportfolio. I: *Sprogforum*, nr. 31, 2004, s. 7-10. <http://inet.dpb.dpu.dk/infodok/sprogforum/spr31/Little.pdf>

Risager, Haren: Den fælles europeiske referenceramme for sprog: Et verktøy med begrensninger. I: *Sprogforum*, nr. 31, 2004, s. 22-27. <http://inet.dpb.dpu.dk/infodok/sprogforum/spr31/Risager.pdf>

Ett eller flere tysklæreverk som brukes i norsk skole.

Fremmedspråksenterets sider om Tidlig start med fremmedspråk (<http://www.fremmedspraksenteret.no/index.php?ID=16192>)

Hestnes, Hege m. fl.: *Språkfag 1/2/3. Idéhefter for lærere*. Tapir forlag. 2007-2010.

Europeisk språkperm (utgitt av Utdanningsdirektoratet, Oslo)

Læreplan for grunnskolen, Utdanningsdirektoratet, www.utdanningsdirektoratet.no

SFTG510210 Å bli tysklærer, fortsettelsesemne (Vår 2013)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Stuedsted: Halden

Undervisningsspråk: Tysk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Tysk 1 for grunnskolelærerutdanning 5-10*.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Emnet bygger på emnet *Å bli tysklærer, innføringsemne (15 studiepoeng)*.

Undervisningssemester

Vårsemester

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskaper:

Studentene har grunnleggende kunnskaper om tysk syntaks og utvidet kjennskap til tysk morfologi. De har kunnskaper om sentrale tradisjoner og tenkemåter i tysktalende land og kjennskap til disse landenes kulturelle og språklige innflytelse på norsk kultur. Studentene har kunnskaper om hvordan digitale verktøy kan brukes til å bygge opp ferdigheter i muntlig og skriftlig tysk. De kan sette aktuelle læreverker i tysk for mellom- og ungdomstrinnet i forhold til læreplan for fremmedspråk og det felleseuropeiske rammeverket for språk og velge ut læringsressurser på bakgrunn av disse og den kunnskap de får om språklæringsteorier. De har kjennskap til aktuell ungdomskultur i de tysktalende land, og de har oversikt over noen viktige tendenser i tyskspråklig litteratur for den målgruppa de senere skal undervise.

Ferdigheter:

Studentene kan fritt bruke sentrale språkstrukturer og et basisordforråd i tysk, såvel muntlig som skriftlig. De kan delta i forberedte og spontane samtaler om ulike emner i ulike sosiale situasjoner og med ulike samtalepartnere og bl.a. gjøre rede for sentrale tradisjoner og tenkemåter både i tysktalende land og i norsk kultur på tysk. De er også i stand til å forstå lengre muntlige og skriftlige autentiske tyske tekster i ulike sjangre og media og kan vurdere bruken av autentiske tyske tekster fra ulike media i undervisning. De kan planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning på tysk tilpasset ulike elevgrupper.

Generell kompetanse:

Studentene har innsikt i ulike innfallsporner til fremmedspåksdidaktikk, i ulike undervisningsmetoder for fremmedspråk og kunnskap om hvordan barn og unge lærer fremmedspråk. Studentene har også innsikt i vurdering av elevarbeider og elevprestasjoner.

Innhold

Emnet gir en grunninnføring i tysk syntaks og bestemte emner fra tysk morfologi sett i et praktisk perspektiv. Emnet gir også en innføring i litteraturdydidaktikk applisert på fremmedspråkundervisning. Sentrale tradisjoner og tenkemåter i tysktalende land tematiseres gjennom bruk av forskjellige typer tekster og media. Oppøvelse av både muntlig og skriftlig språkferdighet står sentralt. Emnet tar for seg hvordan en med ulike elevgrupper kan arbeide med ferdighetstrening og kulturforståelse i forhold til disse temaene gjennom bruk av eksisterende og egenutviklede læringsressurser.

Undervisnings- og læringsformer

Muntlig og skriftlig ferdighetstrening baseres til en stor grad på bruk av digitale verktøy og foregår i hovedsak i forhold til emnets temaer. Prosjektarbeid rettes mot produksjon av læringsressurser gjennom bruk av digitale verktøy som åpner for samarbeidsformer.

Praksis

15 dager på våren. Praksis administreres i samarbeid med Avdeling for lærerutdanning.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Ingen.

Eksamen

Mappevurdering og muntlig eksamen

Individuell mappe som dokumenterer studentenes aktivitet i emnet. I mappa vil det inngå både muntlige og skriftlige arbeider relatert til emnets temaer og til praksis. Mappen må være vurdert til bestått før studenten kan fremstille seg til muntlig eksamen.

Muntlig eksamen er en samtale (ca. 20-25 minutter), evt. i gruppe, omkring mappeoppgavene ved slutten av semesteret, der det i tillegg til faglig og didaktisk innhold legges vekt på studentenes muntlige kommunikasjonsferdighet. Hvis muntlig eksamen foregår som gruppesamtale, gis det likevel individuell karakter. Muntlig eksamen virker justerende på karakter for mappe, maksimalt ett trinn opp eller ned på karakterskala A-F.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- Midtsemesterevaluering/underviseevaluering
- Sluttevaluering

Resultatene behandles av

- Lærerguppe
- Studieleder
- Lokalt studiekvalitetsutvalg

Litteratur

Det tas forbehold om endringer før studiestart.

Reiten, Håvard: *Tysk grammatikk*. Oslo: Aschehoug (1995 eller senere)

Dreyer/Schmitt: *Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik*. Ismaning: Hueber (2000)

Portmann-Tselikas, Paul: Aufmerksamkeit statt Automatisierung. Überlegungen zur Rolle des Wissens im Grammatikunterricht. I. *German as a foreign language* 2, 29-58 (2003).

Geist, Hanne: Fokus på form i en oppgavebasert undervisning. I. *Sprogforum*, nr. 30. 38-42 (2004)
<http://inet.dpb.dpu.dk/infodok/sprogforum/spr30/Geist.pdf>

Solfjeld, Kåre: Om grammatikk i tyskundervisningen i ungdomsskolen og den videregående skolen. I: *Språk og marked* 29, Halden (2004)

Hemrark, Gunn-Elin: Hvordan forstå "praktisk tilnærming" i 2. fremmedspråk? Noen betraktninger fra fagdidaktikk- og praksisfeltet. I: *Språk og språkundervisning* (4), s. 2-5 (2007).

Solfjeld, Kåre: *Satzsyntax* (2009)

Ett eller flere tysklæreverk som brukes i norsk skole.

Fremmedspråksenterets sider om Tidlig start med fremmedspråk (<http://www.fremmedspraksenteret.no/index.php?ID=16192>)

Hestnes, Hege m. fl.: *Språkfag 1/2/3*. Idéhefter for lærere. Tapir forlag. 2007-2010.

Europeisk språkperm (utgitt av Utdanningsdirektoratet, Oslo)

Læreplan for grunnskolen, Utdanningsdirektoratet, www.uttanningsdirektoratet.no

Vestli, Elin Nesje: *Fra sokkel til klasserom. Litteraturens plass i fremmedspråkundervisningen. Fokus på språk 13/2008*. Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen: Halden (2008). www.fremmedspraksenteret.no/index.php?ID=14283&lang=nor

